

ÇOCUK DERGİLERİNDE İÇERİK ÇEŞİTLİLİĞİ: TRT ÇOCUK DERGİSİ ÖRNEĞİ

Mihalis Kuyucu

Asst. Prof., Istanbul Aydın University, Turkey, michaelkuyucu@gmail.com
michael@michaelsow.net

Abstract

Content Diversity in Children's Magazine: Trt Çocuk Magazine Case

In this study, a due diligence related to contents used in terms of children's magazine by the public broadcasting was carried out through the TRT Çocuk Magazine case. In this context, advertising and content strategy of TRT Çocuk Magazine which is the magazine of TRT Çocuk brand. In the first part of the study, the subject of children's magazine was examined conceptually as well as the history of children's magazine business in the world and Turkey. In the second part of the study, 15 issues of TRT Çocuk Magazine (February 2015- April 2016) published by the public broadcaster TRT, were examined with the content analysis method and the content of the magazine was analysed by dividing into categories. As a result of the study, it was determined that TRT Çocuk Magazine tried to keep the children away from the consumption messages communicated by the advertiser by means of offering an advertisement-free content to the children. As a result of analysis conducted on the magazine's content, it was observed that all the contents included in all sections of the magazine were comprised of local characters. It was seen that in addition to the traditional characters such as Kaloghlán (a Turkish fictional character) characters with the local names created originally were also used. The goal of the magazine excluding any foreign, global children's character and life style is to inform children in national and religious sense by recognizing their own customs and traditions. TRT Çocuk Magazine serves as a model in children's magazine business for public broadcasting as well as undertaking an important mission in terms of introducing the children their own culture and teaching national and moral values in Turkey which is currently under the threat of cultural disinformation by global powers.

Keywords: Children's Magazine, TRT, TRT Çocuk Magazine,

Özet

Bu çalışmada TRT Çocuk Dergisi örneği üzerinden kamu yayıncılığında çocuk dergiciliği konusunda kullanılan içerikler ile ilgili bir durum tespit çalışması yapılmıştır. Bu kapsamda TRT Çocuk markasının dergisi olan TRT Çocuk Dergisinin reklam ve içerik stratejisi incelenmiştir. Çalışmanın birinci bölümünde dünyada ve Türkiye'de çocuk dergiciliğinin tarihçesinin yanı sıra çocuk dergiciliği konusu kavramsal olarak incelenmiştir. Çalışmanın ikinci bölümünde kamu yayıncısı TRT'nin yayınladığı TRT Çocuk Dergisinin 15 sayısı (Şubat

2015- Nisan 2016) içerik analizi yöntemi ile incelenmiş ve derginin içeriği kategorilere ayrılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda TRT Çocuk Dergisinin reklamsız bir içerik sunarak çocukları reklam verenin tüketime yönelik mesajlarından uzak tutmaya çalıştığı tespit edilmiştir. Derginin içeriğine yönelik yapılan analiz sonucunda derginin tüm bölümlerinde yer alan içeriklerin yerel karakterlerden oluştuğu görülmüştür. Dergide Keloğlan gibi geleneksel karakterlerin yanı sıra özgün yaratılmış yerel isimlere sahip karakterlerin kullanıldığı görülmüştür. Hiçbir yabancı, küresel çocuk karakter ve yaşam tarzı ile ilgili içeriğin yer almadığı dergi de amaç tamamen çocukların kendi örf ve geleneklerini tanıyarak milli ve dini anlamda bilgilendirilmesidir. TRT Çocuk Dergisi küresel güçlerin kültürel dezenformasyon tehdidi altında olan Türkiye’de yaşayan çocukların kendi öz kültürü ile tanışması ve milli ve ahlaki değerlerini öğrenmesi bakımından önemli bir misyon üstlendiği gibi kamu yayıncılığında çocuk dergiciliğinde önemli bir emsal oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk Dergileri, TRT, TRT Çocuk Dergisi,

GİRİŞ

Çocuk dergileri, ilköğretim çağına bulunan ve okula devam eden öğrencilere yönelik olarak çıkarılmış dergilerdir. Dergiler, amaçlarını, hedef kitle olarak seçtikleri ilköğretim öğrencilerinin eğitimleri ve eğlenmelerine odaklanmışlardır. Çocuk dergilerine genel olarak bakıldığında, eğitime ilişkin yazılar ve yorumlar, çeşitli hikâye, masal ve roman tefrikalar, okul müfredatına uygun öğretim konuları ve bunlara ilişkin sorular, bilmeceler, çocuk oyunları ve eğlence konuları, kitap ve diğer tanıtımlar gibi çok zengin bir içerikle karşılaşılır. Bu dergileri eğitim konusunda değerli kılan taraflardan biri, çocukların ilgisini çekecek görsel malzeme kullanmalarındadır (Aydoğan, 2009:58).

Çocuk edebiyatı, okul öncesi dönemden başlayarak çocukların hayal güçlerinin zenginleşmesinde katkısı olan, güzel konuşma ve okuma alışkanlıklarının edinilmesinde, kelime dağarcığının geliştirilmesinde ve zihinsel ve duygusal gelişimin sağlanmasında olumlu etkileri olan edebi üründür. Çocuk edebiyatı, çocukların sağlıklı bir kişilik kazanmalarının ve birey olarak kendini ifade edebilmelerinin önünü açmaktadır (Kolaç, Demir, Karadağ, 2012: 1999).

Çocuk edebiyatının süreli yayınları kategorisinde yer alan çocuk dergileri, haftalık, on beş günlük ya da aylık sürelerle çocukların ilgisini çeken konulardaki güncel haber ve bilimsel gelişmeleri yansıtan iletişim araçlarıdır. Çocuk dergileri ile çocuklar, okulda öğrendikleri ile toplumsal hayat arasında bağ kurma yetisi kazanmakta, olayları izleme ve değerlendirme yetenekleri gelişmektedir (Turan, Kurt, Arslan, 2016: 327).

Çocuk dergileri, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde yayın yapmasının yanı sıra olumlu davranışlar kazandırma konusunda da çocukların kişisel ve duygusal gelişimlerini desteklemelidir. TRT Çocuk markası, Amerikan – Batı tarzı kültürün taşıyıcısı konumundaki çizgi film ve kahramanlardan ziyade yerli kahramanlar yaratarak ya da kültürümüzdeki mevcut kahramanları yansıtarak “ülkemizin ilk ve tek ulusal çocuk kanalı” sloganıyla yaptığı televizyon yayınlarını, TRT Çocuk Dergisi ile desteklemektedir (Yığıtbaşı, 2014: 37).

Batı ve Amerikancı kültürle yetişen çocukların ulusal ve yerel değerleri tanınması, kendi öz kültürleri ile tanışarak dejenere olmaması sağlıklı nesillerin yetişmesinde çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu açıdan ele alındığında TRT Çocuk dergisi bir kamu yayıncısı olan TRT’nin ulusal değerleri ayakta tutması ve onların gelecek nesillere aktarılmasında önemli bir misyona sahiptir. Öğrenme yaşında olan çocukların gelecekte sağlıklı birer vatandaş olarak hayatlarına devam etmesi ve ülkelerini küresel platformlarda başarı ile temsil edebilmesi için ihtiyaç duydukları eğitimde çocuk dergilerinin önemi büyüktür. Bu çalışmada TRT Çocuk dergisinin içeriğinde yerel değerlere önem veren yayın çizgisine vurgu yapılarak kamu yayıncılığında çocuk dergiciliğinin özellikleri ile ilgili bir durum tespit araştırması yapılmıştır.

2. DÜNYADAKİ ÇOCUK DERGİCİLİĞİNİN TARİHÇESİ

Çocuk dergiciliği, 17. yüzyılda süreli yayınların başlamasından çok kısa bir süre sonra ortaya çıkmıştır. İlk çocuk dergisinin 1722 yılında Almanya’da yayımlanmaya başlayan “Leipziger Wochenblatt für Kinder” olduğu kabul edilmektedir. Ardından birçok çocuk dergisi hem Almanya’da hem de Avrupa’da yayın hayatına başlamıştır. Almanya’nın ardından İngiltere ve ABD’de çocuk dergilerinin ilk örnekleri görülmeye başlanmıştır.

Tablo 1. Dünyada Çocuk Dergiciliğinin İlk Örnekleri (Şimşek, 2001) ve (Çııkla, 2005)

	Dergi Adı	Yayın Tarihi		Dergi Adı	Yayın Tarihi
İNGİLTERE	Lilliputian Magazine	1751	ALMANYA	Leipziger Wochenblatt für Kinder	1722
	Juveline Magazine	1788		Nidergaschisches Wochenblatt für Kinder	1722
	The Children's Magazine	1799		Moralische Wochenschrift	1724
	Children's Friends	1852-1854		Patriot	1724-1726
	Infant's Magazine	1852-1854		Vernünftiger Tadlerin	1725
	The Charm	1852-1854		Wochenblatt zum Besten der Kinder	1759-1763
	The Boy's Own Magazine	1855-1874		Wochenschrift zum Besten der Erziehung der Jugend	1771
	ABD	The Childers Magazine		1826	Kinderfreund
The Riverside Magazine		1867	Kinderakademie	1784	
Our Young Folks		1867			
St. Nicholas Magazine		1873			
Harper's Young People		1879			

3. TÜRKİYE'DEKİ ÇOCUK DERGİCİLİĞİNİN TARİHÇESİ

Türkiye'de çocuk dergiciliğinin ilk örnekleri, Tanzimat sonrası döneme denk gelmektedir. 1869 yılında Sıdkı Efendi'nin çıkardığı "Mümeyyiz" adlı gazetenin eki olarak çıkan ilk çocuk gazetesi, ülkemizdeki çocuk gazeteciliği ve çocuk dergiciliğinin ilk örneği kabul edilmektedir. 49 sayı boyunca yayın hayatına devam eden "Mümeyyiz"ın ardından 1879'da "Sadakat" isimli gazetenin eki olarak "Çocuklara Mahsus Sadakat" yayın hayatına başlamıştır. Bu örnekler Türkiye'deki çocuk dergilerinin ilk örnekleri olmuştur. Bu dönemde Fransız Edebiyatı'nın tür ve konuları ağırlıklı olarak işlenmişse de, halk edebiyatımızın ürünleri olan Nasreddin Hoca, Dede Korkut, Ferhat ile Şirin de kendisine çocuk dergilerinde yer bulmuştur (Yiğitbaşı, 2014: 42).

Tanzimat'la birlikte sanat ve edebiyat alanına toplumu eğitime misyonunun yüklenmesinin sonucunda sanatçılar aynı zamanda eğitimci kimliği kazanmıştır. İlk çocuk edebiyatçılarından sayılan "Arkadaş" dergisinin sahibi Mehmet Şemsettin, çocukların anlayabileceği sadelikte bir dil kullanarak hikâye ve masallar yoluyla çocukların okuma alışkanlığı edinmesinde önemli rol oynamıştır. Sonrasında çıkan tüm çocuk dergileri de hemen hemen aynı rolü benimsemiş ve didaktik bir yayın politikası ile çocukların ahlaki gelişimleri desteklenmiştir (Ulutaş, 2016: 2).

"Mümeyyiz", "Sadakat" ve "Arkadaş"ın ardından "Çocuklara Mahsus Gazete" (1896-1908) ve "Çocuklara Rehber" (1897-1901) adlı dergiler yayınlanmıştır. Yayınlandıkları dönemlerde bu dergiler çocuklara geleceğin yetişkini gözüyle baktıklarından, çocuk oldukları göz ardı edilmiştir. Bu nedenle çocukların anlayabileceği sadelikten uzak, ağır sayılabilecek bir dille Fransız edebiyatının ürünlerinin çevirilerine yer vermişlerdir (Ateş, 2015: 574).

Cumhuriyetin ilk yılları ile birlikte çocuk dergileri, dönemin koşullarının da etkisi ile milli bilincin oluşturulması ve vatan sevgisinin aşılmasına yönelik devlet politikasına yakın yayınlar yapılmıştır. Yeni rejim ile birlikte oluşturulmaya çalışılan toplum yapısı, "ağaç yaşken eğilir" mantığı ile çocuklara öğretilmeye çalışılmıştır. Bu alanda öncü dergilerden biri de çocuğun sağlık ve terbiye gelişimine yardım etmek amacıyla 1926'da yayın hayatına başlayan "Gürbüz Türk Çocuğu" adlı dergi olmuştur (Konar, 2003: 1).

1928 yılındaki Harf İnkılabı ile birlikte çocuk dergileri de günümüz alfabesi kullanılarak çıkarılmaya başlanmıştır. Ancak 1928'e kadar gelen süreçte eski alfabe ile çıkarılan çocuk dergilerinde Tefvik Fikret, Ziya Gökalp, Rıza Tefvik (Bölükbaşı), Mehmet Emin (Yurdakul) ve Hüseyin Rahmi (Gürpınar) gibi dönemin ünlü edebiyatçılarından eserlerine yer verilmiştir (Balci, 2003: 324).

Cumhuriyet yıllarında toplumsal dönüşümü sağlamak amacıyla özellikle banka ve gazetelerin de desteği ile

ardı ardına çocuk dergileri yayın hayatlarına başlamıştır. “Ateş” (1930), “Çocuk Sesi” (1932), “Afacan” (1934), “Yavrutürk” (1936), “Gelincik” (1936), “Şen Çocuk” (1945), “Doğan Kardeş” (1945) gibi dergiler Cumhuriyet döneminin en önemli çocuk dergileri arasında yer almaktadır (Çıkla, 2005: 95). Daha sonraki dönemde “Milliyet Çocuk”, “Tercüman Çocuk” gibi gazetelerin çocuk dergileri de yayın hayatına başlamış ve çocuk dergileri çeşitlenmiştir.

TÜİK 2013 araştırmasına göre; 06-15 yaş grubundaki çocukların % 15,8'i dergi okumaktadır. Aynı yaş grubundaki çocukların %14,3'ü dergiyi hemen her gün okurken, %16,3'ü dergiyi iki üç ayda bir okumaktadır. 06-15 yaş grubundaki çocuklar, dergiler arasında %42,2 ile en çok çocuk dergilerini okumaktadır (Çocuk Vakfı, 2013: 24).

Türkiye’de TÜBİTAK tarafından 1998 yılından bu yana çıkarılan “Bilim Çocuk” dergisi, halen yayınlanmakta olan çocuk dergileri arasında en uzun süre yayın yapan dergiler arasında yer almaktadır. Yedi yaş ve üzeri çocuklara hitap eden “Bilim Çocuk” dergisi, bilimi çocuklara sevdirmek, çocukların araştırma yapmasına, merak etmesine, soru sormasına ve sorgulamasına katkı sağlamak amacıyla yayın yapmaktadır. Yine TÜBİTAK tarafından okul öncesi çocuklar için çıkarılan “Meraklı Minik” adında bir dergi daha bugün Türkiye’de yayınlanan dergiler arasında yer almaktadır (Ungan, Yiğit, 2014: 195). Türkiye’de 2016 yılı itibariyle yayın yapan diğer önemli çocuk dergileri ise “Atlas Çocuk”, “Nat Geo Kids”, “Pepee” ve “TRT Çocuk” dergileridir.

4. ARAŞTIRMANIN AMACI VE YÖNTEMİ

Çocuk dergileri, çocuklara yönelik reklamların yoğun olarak kullanıldığı reklam araçlarındandır. Çocukları ilgisini çeken resimler, romanlar, resimli öykülerle kaplı olan bu dergiler, çocuklara yönelik reklamlar için en uygun ortamı sağlarlar (Tosun, 1991:58). Çocuklara yönelik reklamlar, ürün alımının gerçekleşmesinde, çocukları müşteri olarak görürler ve anne ve babalara baskı yapılmasını hedeflerler. Bu ikinci durumda reklamlar genelde yetişkinlere yöneliktir. Bütün bunların ötesinde çocuklara yönelik reklamlar, çocukları geleceğin potansiyel tüketicisi olarak gördüğünden, çocuklarda marka imajı yaratmaya çalışırlar (Tosun, 1991:42).

RTÜK’ün gerçekleştirdiği “Türkiye’de Çocukların Medya Kullanma Alışkanlıkları Araştırması”nda öğrencilerin yüzde 81,5’i ders kitaplarının dışında, düzenli olarak kitap okuduğu, yüzde 27,5’inin ise dergi okuduğu belirtilmiştir. Araştırmada çocukların yüzde 35,5’inin bilgi edinmek, yüzde 12,3’ünün okumasını geliştirmek ve hızlı okumak için, yüzde 12’nin ise okumayı sevdiği için dergi okuduğu açıklanmıştır (RTÜK, 2013:45). Bu veriler de göstermektedir ki her üç çocuktan biri çocuk dergileri ile karşı karşıya kalmakta ve bu dergileri kullanmaktadır.

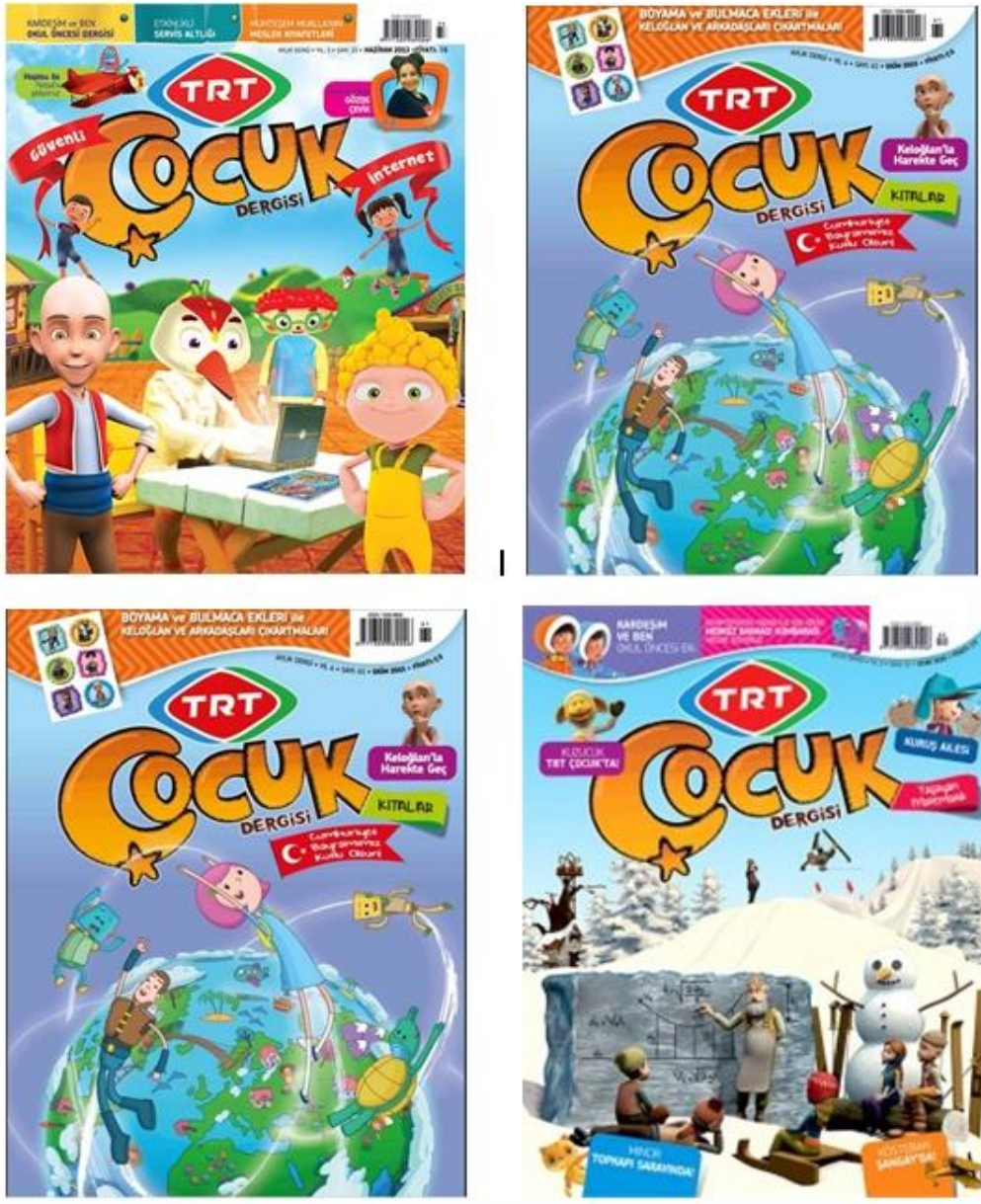
Bu çalışmada Türkiye’nin kamu yayıncısı TRT ‘nin çocukları hedef kitesine alan TRT Çocuk markasının yayını olan TRT Çocuk Dergisinin içeriği incelenmiş ve Türkiye’de kamu yayıncılığında çocuk dergiciliği ile ilgili bir durum tespit çalışması yapılması amaçlanmıştır.

Şekil 1. TRT Çocuk Dergisi Logosu

TRT Çocuk dergisi 2008 yılında başlayan TRT Çocuk TV kanalının yan ürünü olarak aylık süreli ulusal bir çocuk dergisi olarak yayınlanmaktadır. Türkiye Radyo Televizyon Kurumunun sahipliğinde yayınlanan dergi 3-9 yaş grubu çocuklarına ve ebeveynlerine yönelik evrensel pedagojik normlarda, kaliteli, çağdaş ve yenilikçi bir yayın içeriği sunan televizyon kanalının dergisi olarak faaliyet göstermektedir. TRT Çocuk markasının diğer çocuklara hizmet ve ürün sunan markalardan farkı yerel içerik üretmek ve yayınlarını yerli hale getirerek sunmasıdır. Maysa ve Bulut – Keloğlan Masalları – Köstebekgiller – Çatlak Yumurtalar – Canım Kardeşim – Kuzucuk- Pirdino- Rafadan Tayfa – Nane Limon gibi içeriklerinde milli kültürden, sanattan, tarihten ve milli kahramanların hikâyelerinden esinlenen TRT Çocuk’un diğer dergilerden en önemli farklı yerel içerik sunmasıdır. TRT Çocuk Televizyonunda yer alan kahramanları renkli çizimleri, bilgilendirici konuları içeren TRT Çocuk Dergisi, çocukların okuma alışkanlıklarına katkıda bulunurken, kamu ve sivil toplum kuruluşlarıyla gerçekleştirdiği Yeşilcan, Kuruş Ailesi gibi pek çok sosyal projede de çocuklara rehberlik etmektedir. 2016 yılında yedinci yaşını kutlayan TRT Çocuk Dergisi hem basılı hem de dijital

ortamda yayınlanmaktadır. Derginin geçmiş sayılarına EBA (<http://www.eba.gov.tr>) internet sitesinden ulaşılabilmektedir (http://trtcocukdergisi.com/?page_id=2 Erişim Tarihi: 12.08.2016).

Şekil 2. TRT Çocuk Dergisinin Kapak Görselleri

TRT Çocuk 2016 yılından itibaren yayın organları TRT Çocuk TV ve TRT Çocuk Dergisinde reklam almayacağını açıklamıştır. TRT Genel Müdürü Şenol Göka "TRT Kurumu, bundan sonraki reklam pazarlamalarında çocuk kanalına neye mal olursa olsun reklam almayacak" diyerek markanın artık reklam almayacağını duyurmuştur. Kamu yayıncılığının önemli kriterlerinden biri olan sosyal sorumluluk esasına göre yayıncılık yapma konusunda önemli bir adım atan ve çocuklara yönelik içeriklerinde reklam almaktan vazgeçen TRT kurumunun bu kararını uygulamaya karar veren TRT Genel Müdürü Şenol Göka "TRT'yi çocuk kanalında reklam almayan bir yayıncı olarak göreceksiniz. Çocuk kanalına hiçbir şekilde, hatta kitap ve en faydalı bilgilerin reklamını bile almadan, yani bir bakıma çocukları bütün ticari, gelir getirici veya kazanç sağlayıcı faaliyetlerden uzak tutmak ve onları bu düşünceden kendi hayallerine biraz itelemek gerekiyor. O yüzden TRT Kurumu, bundan sonraki reklam pazarlamalarında çocuk kanalına reklam almayacak. Neye mal olursa olsun. Dolayısıyla da çocukları aileleriyle olmaya teşvik edebilirsek, sosyal yardımlaşmaya birazcık iteleyebilirsek, sokağa çıkarabilirsek, ticari faaliyetlerden uzak tutup, uluslararası

ölçekte de birazcık olandan bitenden, diğer çocuklardan haberdar edecek şekilde donatılabilirsek sanırım işi büyük ölçüde halletmiş olacağız. En azından bundan sonraki sorunların çözümüne kolay bir adım atmış olacağız." (<http://www.hurriyet.com.tr/trt-cocuk-kanalina-reklam-alinmayacak-40017769> Erişim Tarihi: 04.08.2016) demmiştir. Bu kararın uygulanmaya başlaması ile birlikte TRT Çocuk markasının ürünleri olan TRT Çocuk TV ve TRT Çocuk Dergisi 2016 yılından itibaren reklam almamaya başlamıştır. Bu uygulama kamu yayıncısı olarak TRT'nin çocuklara yönelik yayınlarında çocukların reklam bombardımanından korunarak beyni yıkanan bir tüketici olarak yetişmesinin önüne geçilmesine yönelik önemli bir milat olmuştur.

Çalışmanın uygulama bölümünde TRT Çocuk Dergisi, içerik analizi yöntemi ile incelenmiştir. TRT Çocuk Dergisi, aylık yayınlanan ve renkli olarak basılan toplam 65 sayfadan oluşan bir dergidir. Bu kapsamda Şubat 2015'ten Nisan 2016'ya kadar ardışık olarak yayınlanan toplam 15 sayı araştırmaya dâhil edilmiştir. Çalışma betimleme amaçlı yapılan bir nitel çalışma olarak tasarlanmıştır. Nitel araştırmaların çoğu, araştırdıkları sosyal çevrelerin ayrıntılı bir betimlemesini yapmayı amaçlar. Onlara göre böyle bir betimleme, sosyal çevredeki katılımcıların perspektifi ile uyumlu olmalıdır. Betimleme, üzerine yapılan vurgu, sıradan detaylara dikkat kesilmeyi içerir, günlük yaşamın yüzeysel ıvır zıvır şeyleri, çok küçük ayrıntıları sorgulamaya değerdir çünkü, bunlar özel bir bağlamda neyin olup bittiğini anlamamıza yardım ederler ve gerçekliğin diğer katmanlarına ilişkin ipucu ve işaretler sağlarlar (Kuş,2012:82).

İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. Betimsel analizde özetlenen ve yorumlanan veriler, içerik analizinde daha derin bir işleme tabi tutulur ve betimsel bir yaklaşımla fark edilmeyen kavram ve temalar bu analiz sonucu keşfedilir. Bu çerçevede, içerik analizi yoluyla verileri tanımlamaya, verilerin içinde saklı olabilecek gerçekleri çıkarmaya çalışırız. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013:259). Çalışmada içerik analizi tümevarımcı analizle gerçekleştirilmiştir. Tümevarımcı analizde ortaya çıkan kodlar arasındaki ilişkiler (temalar), verilerin altında yatan olguyu açıklamada kullanılan temel taşlar olarak görev yapmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013:259).

Çocuk dergileri ile ilgili olarak yapılan önceki çalışmalar içinde TRT Çocuk Dergisi ile ilgili olarak Demiryürek'in (2012) "TRT Çocuk Dergisi'nin Yapısal Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi" ve Yiğitbaşı'nın (2014) "Türkiye'de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği" adlı çalışmaları göze çarpmaktadır. Yine içerik analizi yöntemi ile gerçekleştirilen bu çalışmalarda TRT Çocuk Dergisi ele alınmıştır. Demiryürek çalışmasında TRT Çocuk Dergisinin sayfa boyutu, kapak kalınlığı gibi fiziksel özelliklerini araştırırken, Yiğitbaşı (2014) dergi ile ilgili içerik araştırması yapmıştır. Yiğitbaşı gerçekleştirdiği analizde dergide genel anlamda iyilik, ahlaklı olmak, çalışkanlık, erdemlik gibi manevi değerlerle beraber doğru davranışların vurgulandığını belirtmiştir.

Bu çalışmada da önceki iki çalışma referans alınarak TRT Çocuk Dergisi içerik analizi yöntemi ile incelenmiş ve dergide yer alan bölümlerin türleri, konuları, ana temaları, dergi içerisinde bu içeriğe kaç sayfa ayrıldığı ve bu bölümün derginin kaç sayısında yer aldığı konuları yukarıda sözü edilen çalışmalar referans alınarak incelenmiş ve araştırma konusuna güncelleme yapılmıştır. Araştırmada cevabı aranan sorular şöyle olmuştur:

1. TRT Çocuk Dergisinde Reklam içeriği varmıdır?
2. TRT Çocuk Dergisi kaç kategoride ne tür içerikler sunmaktadır?
3. TRT Çocuk Dergisi içeriğinde yerelliği hangi oranda kullanılmaktadır? Bu vesile ile dergi çocuklara milli kültürü hangi oranda sunmaktadır? Yerel kültürlerle karşı bir tehdit olan küreselleşme olgusuna paralel üretilen içerikler TRT Çocuk dergisinde hangi oranda yer almaktadır?
4. TRT Çocuk dergisinde görsel ile yazınsal içerik arasında nasıl bir farklılık vardır?

5. BULGULAR

Çalışmanın bu bölümünde araştırmaya konu olan TRT Çocuk Dergisi ile ilgili yapılan içerik analizinde elde edilen bulgular sunulmuştur.

5.1 Dergide Yer Alan İçerikler

Dergi'de her ay yer alan bölümler ve özellikleri aşağıdaki gibi olmuştur:

- "Hezarfen Haber" bölümünde (2 sayfa) bilimsel nitelikteki icatlar ve bilimsel cihazların tanıtımı yapılmaktadır.
- "Ata'mdan Hatıralar" bölümünde (1 sayfa) Atatürk'ün çocuklar ile ilgili söylemiş olduğu sözlere yer

tanıtımı yapılmaktadır. “Nerede kalınır?”, “ne yapılır?”, “nereye gidilir?” gibi soruların yanıtlarına yer verilmektedir.

• “Kösteban’ın Rotası” bölümünde her ay 2 sayfa boyunca dünyanın farklı ülke ve şehirlerinin tanıtımı yapılmaktadır. “Nerede kalınır?”, “ne yapılır?”, “nereye gidilir?” gibi soruların yanıtlarına yer verilmektedir.

Dergide aylık yayınlanan yukarıda özetlenen bölümlerin haricinde, geçmiş dönemlerde yer almış ve sonradan kaldırılmış ya da Şubat 2015 sayısından itibaren yer almayan ancak ara sayılardan itibaren başlayarak devam eden bölümler de yer almaktadır.

• “Doğal Bulmaca” bölümünde 2 sayfa boyunca hayvan tanıtımlarına yer verilmekte ve verilen bilgilerin ışığında o hayvanla ilgili bir bulmaca da sayfada yer almaktadır. Bu bölüm tüm sayılarda yer almasına karşın, Kasım 2015 sayısında yer almamıştır.

• Mart 2015 sayısında başlayan “Rafadan Tayfa ile Sokak Oyunları” bölümünde günümüzde unutulmaya yüz tutmuş sokak oyunlarının ve kurallarının tanıtımlarına yer verilmektedir.

• “Mıncır’ın Müze Merakı” bölümü Şubat 2015 sayısından itibaren dergide yer almış, yalnızca son sayı olan Nisan 2016 sayısında kendisine yer verilmemiştir. Bu bölümde Türkiye’de yer alan müzelerin tanıtımı yapılmaktadır.

• “Keloğlan” bölümü, Şubat 2015 sayısından, Şubat 2016 sayısına kadar 3 sayfa olarak yayınlanmıştır. Bu bölüm Mart 2016 sayısından itibaren dergi içeriğinden kaldırılmıştır. Bu bölümde TRT Çocuk kanalında yayınlanan Keloğlan Masalları, çizgi roman olarak okuyucuya aktarılmaktadır.

• “Kuzucuk” bölümü, Şubat 2015’ten Kasım 2015 sayısına kadar yer alan, 2 sayfada doğa bilincini aşılamaaya yönelik çizgi roman niteliğinde bir bölümdür. Mart 2016 ve Nisan 2016 bölümlerinde ise bu bölüm “Kuzucuk’un Doğa Günlüğü” adı ile tekrar başlamıştır.

• “Yeşilcan’ın Maceraları” bölümü, Mayıs 2015 sayısından günümüze kadar 2 sayfa olarak yer alan ve değerlerin ve doğru davranışların aşılmasına yönelik çizgi roman niteliğinde bir bölümdür.

Şekil 4. TRT Çocuk Dergisinde Yayınlanan “Yeşilcan’ın Maceraları” Bölümü

• “Kuruş Ailesi” bölümü, TCMB sponsorluğunda, Şubat 2015 sayısından Ocak 2016 sayısına kadar 3 sayfa olarak yayınlanmıştır. Bu içeriğe Şubat 2016 sayısından itibaren yer verilmemiştir. Bu bölüm, TCMB sponsorluğunda tasarruf bilincini aşılamaaya yönelik çizgi roman niteliğinde bir bölümdür.

- Haziran, Temmuz ve Ağustos 2015 sayıları hariç tüm sayılarda yer alan ve TRT Çocuk Şenliği'nin ve çeşitli çocuk şenlikleri ile fuarların tanıtımlarının yapıldığı 2 sayfalık isimsiz bir şenlik bölümü yer almaktadır.
- "Mehmet Akif'in Hikayesi", Şubat 2015'ten Ekim 2015'e kadar yayınlanmış, Mehmet Akif Ersoy'un hayatının anlatıldığı çizgi roman niteliğinde bir bölümdür. Kasım 2015 sayısından itibaren kaldırılmıştır.
- "Büyüsem de Olsam" bölümü, Ekim 2015 sayısından itibaren başlayan ve halen devam eden, her ay bir mesleğin tanıtıldığı ve bir meslek erbabı ile röportaj yapılan 2 sayfalık bir bölümdür.
- "Büyüteç" bölümü, Ocak 2016 sayısından itibaren yer alan ve tarihi mekânların tanıtımının yapıldığı 2 sayfalık bir bölümdür.
- "İbi ile Keşfediyoruz" bölümü, Şubat 2016 sayısından itibaren yer alan ve tek sayfalık bilgilendirme amaçlı bir bölümdür. Az bilinen bilimsel makinelerin yapımı ve işlevi ile ilgili bilgiler verilmektedir.
- "Elif'in Dersleri" bölümü, Mart ve Nisan 2016 sayılarında yer alan sebzelerin tanıtılmasına yönelik bir bölümdür.
- "Ülkemizin Neresinde?" bölümü, Aralık 2015 ve Ocak 2016 sayılarında yer alan tek sayfalık madenlerin hangi illerde çıkarıldığı ve sebze ve meyvelerin hangi illerde yetiştirildiğine yönelik bulmaca niteliğinde bir bölümdür.
- "Hoppa'yla Cetvelsiz Sorular" bölümü, Mart ve Nisan 2016 sayılarında yer alan matematiği sevdirmeye yönelik çizgi roman niteliğinde tek sayfalık bir bölümdür.
- Bu bölümlerin haricinde sadece tek sayıda geçici olarak, "Tel Ali'nin Kelimeleri", "Sağlıklı Besleniyorum", "Bizim Mahalle", "Kahraman Bulmaca", "Kıvrak Zeka Bulmaca", "Mancınıkla Kendini Test Et" ve "Pirdino ile Keşiflere Yolculuk" bölümlerde TRT Çocuk dergisinde yayınlanmıştır.

Tablo 2. Dergide Yer Alan İçeriklerin Detayları

TÜR	Sf.	İçerik Adı	Tema	S.
Bilim	2 Sf.	<u>Hezarfen</u> Haber	Bilimsel İcatlar	15
Çizgi	1 Sf.	Ata'mdan Hatrular	Atatürk	15
Çizgi	2 Sf.	Keloğlan'la Harekete Geç	Oyun Tanıtımı	15
Çizgi	2 Sf.	Senden Kaçmaz	Bulmaca	15
Çizgi	2 Sf.	Ayşe Usta'nın Atölyesi - <u>Çılgıt Hanım</u> 'la Tasarım	Ev Yapımı Oyuncak	15
Çizgi	4 Sf.	Kapak Konusu	Kapak Konusu	15
Çizgi Roman	2 Sf.	Uzay Kâşifi Gökay	Uzay	15
Çizgi Roman	3 Sf.	Selim ve Pelin - Muhteşem Mualla	Çizgi Roman	15
Çizgi Roman	4 Sf.	Fatih Sultan Mehmet - Sinan'ın Hayalleri	Tarihi Kişi Tanıtımı	15
Çizim	1 Sf.	Küçük Sanatçılar	Resim	15
Çizim	2 Sf.	Meraklı Dodo - Kaplumbağa	Bilgilendirme	15
Hikâye	2 Sf.	Baykuş Yula - Tombik Balık - Kuzu Uzu	Hikâye	15
Hikâye	3 Sf.	Hikâye Sayfası	Hikâye	15
Kitap	2 Sf.	Dilimden Düşmeyenler	Kitap	15
Turistik	2 Sf.	<u>İbi ile Tosi'nin</u> Gezi Notları - <u>Köstebekgiller</u>	Şehir Tanıtımı	15
Turistik	2 Sf.	<u>Kösteban'ın</u> Rotası	Ülke Tanıtımı	15
Çizgi	2 Sf.	Doğal Bulmaca	Hayvan Tanıtımı	14
Çizgi Roman	4 Sf.	Rafadan Tayfa	Sokak Oyunları Tanıtımı	14
Çizgi	1 Sf.	<u>Mıncır'ın</u> Müze Merakı	Mekân Tanıtımı	14
Çizgi Roman	3 Sf.	Keloğlan	Masal	13

TÜR	Sf.	İçerik Adı	Tema	
Çizgi	2 Sf.	Kuzucuk'un Doğa Günlüğü - Kuzucuk	Doğa	12
Çizgi Roman	2 Sf.	Yeşilcan'ın Maceraları	Çizgi Roman	12
Çizgi Roman	3 Sf.	Kuruş Ailesi	Çizgi Roman	12
Sanat	2 Sf.	Şenlik	Bilgilendirme	11
Çizgi Roman	3 Sf.	Mehmet Akif'in Hikâyesi	Çizgi Roman	9
Röportaj	2 Sf.	Büyüsem de Olsam	Meslek Tanıtımı	7
Çizgi	2 Sf.	Büyüteç	Tarihi Mekân Tanıtımı	4
Çizgi	1 Sf.	İbi ile Keşfediyoruz	Bilgilendirme	3
Çizgi	1 Sf.	Elif'in Dersleri	Beslenme	2
Çizgi	1 Sf.	Ülkemizin Neresinde	Bulmaca	2
Çizgi	1 Sf.	Hoppa'yla Cetvelsiz Sorular	Matematik	2
Hikâye	3 Sf.	Hikâye Sayfası (İstanbul)	Hikâye	2
Çizgi	1 Sf.	Tel Ali'nin Kelimeleri	Bulmaca	1
Çizgi	2 Sf.	Sağlıklı Besleniyorum	Beslenme	1
Çizim	1 Sf.	Bizim Mahalle	Çizgi Roman	1
Çizim	1 Sf.	Kahraman Bulmaca	Bulmaca	1
Çizim	1 Sf.	Kıvrak Zekâ Bulmaca	Bulmaca	1
Çizim	1 Sf.	Mancmıkla Kendini Test Et	Bulmaca	1
Çizim	1 Sf.	Pirdino ile Keşiflere Yolculuk	Bilgilendirme	1

5.2 Dergide Yer Alan İçeriklerin Konulara Göre Analizi

“Muhteşem Mualla” ve “Selim ve Pelin” bölümlerinin yanı sıra “İbi ile Tosi'nin Gezi Notları” ve “Köstebeğgiller” bölümlerinin konu detayları aylara göre Tablo 3'te derlenmiştir. Genel hatları ile incelendiğinde, derginin içindekiler bölümünden sonra ilk sayfasında yer alan “Selim ve Pelin” (Muhteşem Mualla) adlı çizgi roman türündeki içerikte önemli gün ve haftalara ilişkin konular ele alındığı gibi, çocukların zihinsel ve ahlaki gelişimleri için gerekli olan değerler ve doğru davranışlar da aşılanmaya çalışılmaktadır.

Şekil 5. TRT Çocuk Dergisinde Yer Alan “Selim ve Pelin Muhteşem Mualla” Bölümünün Görseli

Ayrıca bu bölümde çocukların bilgisayar başında değil, dışarıda vakit geçirmesini teşvik eden karda oynamak, hayal gücü, tatil bitişi, arkadaşlık gibi temalar da işlenmiştir. "İbi ile Tosi'nin Gezi Notları / Köstebekgiller" bölümünde ise her ay farklı bir ilimizin tanıtımına yer verilmiştir.

Tablo 3. Dergide Yer Alan Köşelerin İçeriklerinin Konularının Aylara Göre Dağılımı (Selim ve Pelin – Muhteşem Mualla - İbi ile Tosi'nin Gezi Notları Köstebekgiller

	Selim ve Pelin Muhteşem Mualla		İbi ile Tosi'nin Gezi Notları Köstebekgiller
Nisan.2016	23 Nisan Aktiviteleri	Nisan.2016	Eskişehir
Mart.2016	Dergi Çıkarmak	Mart.2016	Gümüşhane
Şubat.2016	Diş Bakımı	Şubat.2016	Ardahan
Ocak.2016	Karda Oynamak	Ocak.2016	Kocaeli
Aralık.2015	Kitap Okuma Bilinci	Aralık.2015	Ağrı
Kasım.2015	Hayal Gücü	Kasım.2015	Tekirdağ
Ekim.2015	Korku	Ekim.2015	Uşak
Eylül.2015	Tatil Bitişi	Eylül.2015	Artvin
Ağustos.2015	Doğal Yaşam	Ağustos.2015	Mardin
Temmuz.2015	Ramazan	Temmuz.2015	Bartın
Haziran.2015	Karne Sevinci	Haziran.2015	Çorum
Mayıs.2015	Hastalık	Mayıs.2015	Mersin
Nisan.2015	Arkadaşlık	Nisan.2015	Antalya
Mart.2015	Büyüme	Mart.2015	Tokat
Şubat.2015	Misafir	Şubat.2015	Bitlis

Şekil 6. Keloğlan'la Harekete Geç Bölümünün Görseli

"Kösteban'ın Rotası" ve "Keloğlan'la Harekete Geç" bölümlerinde yer alan konuların dağılımı aylara göre Tablo 4'te derlenmiştir. Tablo 4'te de görüldüğü gibi "Keloğlan'la Harekete Geç" bölümünde genellikle çocukların bilgisayar başında değil, sokakta ya da bir spor okulunda vakit geçirmelerini hedefleyen, hareket temelli oyunlar tanıtılmaya ve kuralları öğretilmeye çalışılmaktadır. "Kösteban'ın Rotası" bölümünde ise farklı

kıtalarda yer alan dünyanın farklı ülkeleri ve şehirleri tanıtılmaktadır.

Tablo 4. Dergide Yer Alan Köşelerin İçeriklerinin Konularının Aylara Göre Dağılımı (Kösteban'ın Rotası – Keloğlan'la Hareket Geç)

	Kösteban'ın Rotası		Keloğlan'la Harekete Geç
Nisan.2016	Kenya - Nairobi	Nisan.2016	Bowling
Mart.2016	Ekvador - Kuito	Mart.2016	Hentbol
Şubat.2016	Tunus - Tunus	Şubat.2016	Aikido
Ocak.2016	Türkmenistan - Aşkabat	Ocak.2016	Körling
Aralık.2015	Barbados - Bridgetown	Aralık.2015	Jimnastik
Kasım.2015	Güney Kore - Seul	Kasım.2015	Oryantiring
Ekim.2015	Fransa - Paris	Ekim.2015	Satranç
Eylül.2015	Senegal - Dakar	Eylül.2015	Doğada Yürüyüş
Ağustos.2015	İspanya - Madrid	Ağustos.2015	Yamaç Paraşütü
Temmuz.2015	Moğolistan - Ulan Batur	Temmuz.2015	Triatlon
Haziran.2015	Hindistan - Agra	Haziran.2015	Yelken
Mayıs.2015	Sudan - Hartum	Mayıs.2015	Voleybol
Nisan.2015	Danimarka - Kopenhag	Nisan.2015	Rafting
Mart.2015	Macaristan - Budapeşte	Mart.2015	Futbol
Şubat.2015	Belçika - Brugge	Şubat.2015	Uzun Atlama

Kapak Konusu ve “Ayşe Usta'nın Atölyesi” / “Çılgıt Hanım'la Tasarım” bölümlerinin aylara göre konuları, Tablo 5'te derlenmiştir. “Ayşe Usta'nın Atölyesi” / “Çılgıt Hanım'la Tasarım” bölümlerinde, çocukların el becerilerini geliştirmeye yönelik, kâğıttan ya da atık malzemelerden oyuncak yapımları anlatılmaktadır. Bu bölümde yapılan el işlerinin tüm aşamaları resimli olarak okuyucuya aktarılmaktadır. Kapak Konusu bölümünde ise derginin kapağında yer alan özel bir konu ile ilgili olarak bilgilendirme amaçlı bir içerik hazırlanmaktadır.

Şekil 7. Hezarfen Haber Bölümünün Görseli

Tablo 5. Dergide Yer Alan Köşelerin İçeriklerinin Konularının Aylara Göre Dağılımı (Kapak Konusu – Ayşe Usta'nın Atölyesi)

	Kapak Konusu		Ayşe Usta'nın Atölyesi – Çılgıt Hanım'la Tasarım
Nisan.2016	Çiçek Türleri	Nisan.2016	Fotoğraf Makinesi
Mart.2016	Enerji Türleri	Mart.2016	Araba Yapımı
Şubat.2016	Geri Dönüşüm	Şubat.2016	Uzay Aracı
Ocak.2016	Atmosfer Olayları	Ocak.2016	Uçan Pet Şişe
Aralık.2015	Mağaralar	Aralık.2015	Yaka Kartı
Kasım.2015	TRT Çocuk TV 7. Yıl	Kasım.2015	Kâğıttan Sincap
Ekim.2015	Kıtalar	Ekim.2015	Kâğıttan Baykuş Notluk
Eylül.2015	TRT Çocuk Dergi 6. Yıl	Eylül.2015	Kalem Ayraç
Ağustos.2015	Gökyüzünde Gezinti	Ağustos.2015	Kuş Yuvası
Temmuz.2015	Ramazan	Temmuz.2015	Kalemlik
Haziran.2015	Tekerlek Üzerinde Tatil	Haziran.2015	Peçeteden Çiçek
Mayıs.2015	Botanik Bahçesi	Mayıs.2015	Yoğurt Kovaşından Davul
Nisan.2015	Dünya Oyuncakları	Nisan.2015	23 Nisan Süsleri
Mart.2015	Çanakkale Zaferi	Mart.2015	Sevimli Hediye Kutusu
Şubat.2015	Dâhilerin Renkli Dünyası	Şubat.2015	Kozalak Adam

“Dilimden Düşmeyenler” ve “Doğal Bulmaca” bölümlerinin aylara göre konu başlıkları Tablo 6’da derlenmiştir. “Dilimden Düşmeyenler” bölümü, Türk ve Dünya Edebiyatının seçkin aktörleri ve eserlerinin tanıtımının yapıldığı, eserin ana teması ile ilgili çizimlerin yer aldığı bir bölümdür. “Doğal Bulmaca” bölümünde ise her ay farklı bir hayvan ile ilgili bilgi verilmektedir. Bu bölümün sonunda ayrıca o hayvanla ilgili bulmacaya yer verilmektedir.

Şekil 8. TRT Çocuk Dergisinde Yer Alan “Kapak Konusu”nun Dergide İşleniş Şekli

Tablo 6. Dergide Yer Alan Köşelerin İçeriklerinin Konularının Aylara Göre Dağılımı (Dilimden Düşmeyenler – Doğal Bulmaca Bölümleri)

	Dilimden Düşmeyenler		Doğal Bulmaca
Nisan.2016	Güller Kitabı	Nisan.2016	At
Mart.2016	Çanakkale'den Sonra	Mart.2016	Aslan
Şubat.2016	Evlilya Çelebi	Şubat.2016	Dağ Keçisi
Ocak.2016	Küçük Ağaç'ın Eğitimi	Ocak.2016	Gelincik
Aralık.2015	Momo	Aralık.2015	Kutup Tavşanı
Kasım.2015	Çocuk Kalbi	Kasım.2015	Hacivat Karagöz
Ekim.2015	Seksen Günde Devri Âlem	Ekim.2015	Armadillo
Eylül.2015	Temel Eserler	Eylül.2015	Hangi Hayvan Nerede Yaşüyor
Ağustos.2015	İssiz Adada Tek Başına	Ağustos.2015	Deve Kuşu
Temmuz.2015	Hacivat Karagöz	Temmuz.2015	Ateş Böceği
Haziran.2015	Kara Balık	Haziran.2015	Uçuç Böceği
Mayıs.2015	Nasreddin Hoca	Mayıs.2015	Kelebek
Nisan.2015	İnce Memed	Nisan.2015	Flamingo
Mart.2015	Dede Korkut	Mart.2015	Fil
Şubat.2015	Yunus Emre	Şubat.2015	Boz Ayı

“Mıncır’ın Müze Merakı” ve “Rafadan Tayfa ile Sokak Oyunları” bölümlerinin aylara göre konuları Tablo 7’de görülmektedir. “Mıncır’ın Müze Merakı” bölümünde, Türkiye’nin önde gelen müzeleri ve bu müzelerde sergilenen özel eserler hakkında bilgiler verilmektedir. “Rafadan Tayfa ile Sokak Oyunları” bölümünde ise unutulmaya yüz tutmuş geleneksel sokak oyunları tanıtılmakta ve yaşatılmaya çalışılmaktadır.

BU MÜZEYİ GEZMEYE BİR GÜN YETMİYOR

Bizim mahallenin kedilerinden çok büyük bir müze açıldığını duydum. Herkes bu müzeyle konuşuyormuş. Gezerken neredeyse 5 kilometre yürüdüymüş. Gözümde devasa bir yapı ve binlerce eserin sergilendiği işi işi salonlar vardı. Peki ben durabilir miyim artık İstanbul’da? Meğer İstanbul’dan turistler de ŞANLIURFA HALİPBAHÇE MÜZE KOMPLEKSİ’ni görmek için geliyorlarmış, hemen onlara katılıp Şanlıurfa’ya geldim.

Türkiye’nin En Büyüğü

Şanlıurfa Halipbahçe Müze Kompleksi geçtirmiş ay açıldı. Burası Türkiye’nin en büyük müzesi. Tam 34 bin metrekare! Dünyanın da en büyük canlandırma yapılan müzesi. Müzeyi gezerken 12 bin yıl önce yaşamış insanlardan kalan tarihi eserleri gördüm. Yüzlerce insan ve hayvan figürü, aynın taşlar, mezarlar, kitabeler, mozaikler... Hepsi için ayrı ayrı bilgilendirici yazılar hazırlanmışlar.

O Zamana Gittim Gibi

Müzedede sergilenen tüm eserleri hiç zorlanmadan inceledim. Çünkü müzeyi gezerken her bölüm için hazırlanmış görüntüleri de izledim. Örneğin şimdiki 10 bin yıl önceye gittim gibiyim. Sanki bir zaman makinesine binmiş gibi. Burada sergilenen her şeyi görüntülerde izleyebiliyorum.

12 Bin Yıl Öncesinden

Şanlıurfa Halipbahçe Müze Kompleksi yeni açılmasına rağmen, dünyanın pek çok yerinden turist ağırlanıyor. Çünkü Göbekli Tepe kalıntıları da burada sergileniyor. 15 sene önce bulunan Göbekli Tepe kalıntıları, 12 bin yıl önce yaşamış insanların günümüze kalması değerli eserler çok sayıda araştırmacının ilgisini çekiyor.

Taş Devri Buraba

Bir şeyin çok eski olduğunu anlamak için, “Taş devrinden kalma” derdim. Şimdi gerçekten Taş Devri’nden kalan eşyaların önündeyim. Bu dönemde yapılan eşyalar, sert ve düzgün taşlardan yapılıyor. Kilden yapılan tabaklar da öyle güzel ki... Göbekli Tepe’de yapılan kazılarda ortaya çıkan bulgulara bakılırsa, Taş Devri’nde de insanlar tarımla uğraşmış ve yetiştirdikleri şeyleri püçürdükleri için bu güzel mutfak eşyalarını yapmış. Tüm bunları yakından görmek öyle heyecan verici ki... Üstelik bu müzedede birkaç tane deşil, Taş Devri’nden kalan tam 500 eser sergileniyor.

Mıncır’ın Yeni Öğrendiği Kelimeler

TAŞ DEVRİ: Taştan araçların yapıldığı, bakır madenin kullanılmadığı, kalifornit dönemini sonuna kadar süren tarih öncesi dönem.
Kil: Kolayca şekli alabilen, yapış yapış toprak.
Kompleks: Aynı etimoloji taşıyan kelime için yan yana kurulum yapıldığını tanımlar.

Yeni Bilgiler

Müze Şanlıurfa’nın sembollerinden olan Balıklı Göl’ün de hemen yanında. Benim gibi Taş Devri’ne kadar gidip zamanlar arasında gezmek isteyenler için Şanlıurfa Halipbahçe Müze Kompleksi’ni ziyaret etmenin, bu güzel şehrimizde tanışmanın tam zamanı.

Şekil 9. Mıncır’ın Müze Merakı Bölümünün Görseli

Tablo 7. Dergide Yer Alan Köşelerin İçeriklerinin Konularının Aylara Göre Dağılımı (Mincir'in Müze Merakı - Rafadan Tayfa ile Sokak Oyunları Bölümleri)

	Mincir'in Müze Merakı		Rafadan Tayfa ile Sokak Oyunları
Nisan.2016		Nisan.2016	Sıçratan Top
Mart.2016	Konya Tübitak Müzesi	Mart.2016	Menekşe Menekşe
Şubat.2016	Aydın Çamlık Müzesi	Şubat.2016	Davul Zurna 1 2 3
Ocak.2016	PTT Pul Müzesi	Ocak.2016	Balon Yere Düşmesin
Aralık.2015	Mehmet Akif Müzesi	Aralık.2015	Kulaktan Kulağa
Kasım.2015	İslam Bilim ve Teknoloji Müzesi	Kasım.2015	Yerden Yüksek
Ekim.2015	Ankara Cumhuriyet Müzesi	Ekim.2015	İsim Şehir
Eylül.2015	Topkapı	Eylül.2015	Tahta Basmaca
Ağustos.2015	Hattuşaş	Ağustos.2015	Üç Taş
Temmuz.2015	Şanlıurfa Haleplibahçe	Temmuz.2015	Kördüğüm
Haziran.2015	Beşiktaş Denizcilik Müzesi	Haziran.2015	Mendil Kapmaca
Mayıs.2015	İstanbul Arkeoloji Müzesi	Mayıs.2015	Nesi Var?
Nisan.2015	Antalya Müzesi	Nisan.2015	Yağ Satarım Bal Satarım
Mart.2015	Çanakkale	Mart.2015	Beş Taş
Şubat.2015	Zeugma	Şubat.2015	

“Yeşilcan'ın Maceraları” ve “Büyüsem de Olsam” bölümlerinin aylara göre konuları Tablo 8'derlenmiştir. “Yeşilcan'ın Maceraları”nda Yeşilcan isimli bir karakterin arkadaşı Arda ile olan maceralarına yer verilmektedir. Arda istenmeyen davranışları sergilerken, Yeşilcan ise Arda'nın aksine olması gereken ve olumlu tutum ve davranışları simgelemektedir. Bu sayede Yeşilcan özelinde çocukların davranışları doğru olana yönlendirilmeye çalışılmaktadır. “Büyüsem de Olsam” bölümünde ise her ay bir meslek erbabı ile röportaj yapılmakta ve bu meslekle ilgili bilgi verilmektedir.

Tablo 8. Dergide Yer Alan Köşelerin İçeriklerinin Konularının Aylara Göre Dağılımı (Yeşilcan'ın Maceraları- Büyüsem de Olsam)

	Yeşilcan'ın Maceraları		Büyüsem de Olsam
Mayıs.2015	Hayır Diyorum	Mayıs.2015	
Haziran.2015	Örnek Davranış	Haziran.2015	
Temmuz.2015	Sevdiklerimi Düşünürüm	Temmuz.2015	
Ağustos.2015	Sevdiklerimi Düşünürüm	Ağustos.2015	
Eylül.2015	Bayram Sevinci	Eylül.2015	
Ekim.2015	Problem Çözme Yöntemleri	Ekim.2015	İtfaiyecilik
Kasım.2015	Spor Bilinci	Kasım.2015	Öğretmenlik
Aralık.2015	Sınıf Temizliği	Aralık.2015	Diş Hekimi
Ocak.2016	Dünyamı Koruyorum	Ocak.2016	Aşçı
Şubat.2016	Dünyamı Koruyorum	Şubat.2016	Saatçilik
Mart.2016	Ekip Çalışması	Mart.2016	Veteriner
Nisan.2016	Bahar Sevinci	Nisan.2016	Bahçıvan

Şekil 11. TRT Çocuk Dergisinde Yayınlanan İbi ile Keşfediyoruz Bölümünün Görseli

SONUÇ

Kamu yayıncısı TRT'nin bünyesinde faaliyet gösteren TRT Çocuk Dergisi, Ekim 2010'dan bu yana yayın hayatına devam etmektedir. Batı ve Amerikan kültürünü içeriklerine katan, şiddete yönelik çizgi filmlerin ve dergilerin sıklıkla yayımlandığı günümüzde, ulusal kültürümüze ve ulusal halk edebiyatı kahramanlarımıza verdiği önemle diğer çocuk dergilerden ayrılmaktadır. Günümüz çocuklarının kendi kültürel değerlerinin farkında olmasını sağlamak amacıyla içeriklerinde "Keloğlan", "Dede Korkut" gibi kültür geçmişimizde yer alan aktörlere sıklıkla yer vermektedir. TRT Çocuk dergisinin bir diğer önemli özelliği hiçbir ticari ürün veya hizmetin reklamlarına yer vermemesidir. Reklam bombardımanı altında yetişen çocukların reklam tacizinden uzak tutmayı amaçlayan dergi, medyanın özellikle "bilgilendirme" ve "eğitme" işlevini ön planda tutmaktadır.

Şubat 2015 – Nisan 2016 döneminde yayınlanan toplam 15 TRT Çocuk Dergisinin içerik analizine tabii tutulduğu bu çalışmada, içerik analizi yöntemi ile TRT Çocuk Dergisi'nde yer alan içeriklerin türleri, konuları, ana temaları, bunların kaç sayıda yer aldığı ve bu içeriklere dergi içinde kaç sayfa yer verildiği incelenmiştir. Toplam 65 sayfadan oluşan dergide el becerisi, bulmaca, çizgi roman, hikâye, bilimsel haberler, röportajlar, turistik bilgiler, ulusal tarihimizde yer alan tarihi mekân ve kişilerin tanıtımı, Atatürk Köşesi gibi bölümlere yer verildiği görülmüştür.

TRT Çocuk dergisi, çizgi roman niteliğindeki içeriklerde çocukların duygusal ve zihinsel gelişimlerini desteklemek adına olumlu değer, düşünce ve davranışları aşılama çalışmaktadır. Yine çizgi roman yolu ile tarihimizde ve kültürümüzde önemli yer tutan Mimar Sinan ve Fatih Sultan Mehmet gibi tarihsel kişiliklerin hayatları, yaptıkları ve dönemleri yeni nesle aktarılmaya çalışılmaktadır.

TRT Çocuk dergisinde ayrıca Keloğlan gibi hem milli Türk kültürünün önemli bir figürü hem de TRT Çocuk TV'de yer alan animasyonun maceralarına da yer verilmektedir. Yine TRT Çocuk TV'de yer alan "Rafadan Tayfa" adlı animasyona dergide de yer verilerek çocukların televizyon ve bilgisayar karşısında vakit geçirmektense park ve bahçelere çıkarak oyun oynamaları ve kültürümüzde yer alan unutulmaya yüz tutmuş sokak oyunlarının canlandırılması hedeflenmektedir.

Dergide yer alan "Kuzucuk ve Kuzucuk'un Doğa Günlüğü" adlı bölüm ile çocuklara doğa bilinci kazandırılmaya çalışılmaktadır. "Büyüsem de Olsam" bölümünde meslek tanıtımları ve o meslek erbabıyla yapılan röportaja yer verilerek çocukların meslek seçimleri ile ilgili olarak ufuklarının genişletilmesi hedeflenmektedir. "Doğal Bulmaca" bölümünde hayvanlarla ilgili bilgilere yer verilirken, "Sağlıklı Besleniyorum" bölümünde ise sebze ve meyveler ile içecekler konusunda bilgi aktarılmaktadır.

"Ayşe Usta'nın Atölyesi" bölümünde çocukların el becerilerinin geliştirilmesi amacıyla kâğıt ya da atık malzemelerden yapılan oyuncakların yapım aşamaları anlatılmaktadır. "Dilimden Düşmeyenler" bölümünde

ise Türk edebiyatının önemli aktörlerine ve eserlerinin tanıtımlarına yer verilmektedir.

Dergide yer alan tüm bu bölümler TRT Çocuk dergisinin diğer çocuk dergilerinden ayrılarak yerel içeriği ile ulusal değerleri ve ahlaki normlara önem veren bir çizgide yayın yaptığını göstermektedir. Kamu yayıncılığının en önemli misyonlarından biri olan “eğitici” ve “bilgilendirici” içerik sunma hizmetinin yanı sıra küresel güçlerin mesajlarından da çocukları uzak tutarak onları yabancılaşmadan koruyan TRT Çocuk, bu yönü ile çocukların örf adet ve gelenekleri ile tanışmasına da öncülük etmektedir. Çocukları tüketim kültüründen uzaklaştırmak ve reklam yoluyla verilen mesajlardan korumak amacıyla hiç reklam almayan dergi, Türkiye'nin ulusal kültüründe yer alan değerleri ve davranışları gözeten yayın politikası ile diğer çocuk dergilerinden ayrılmaktadır. Bu özelliği TRT Çocuk Dergisi, yeni nesillerin yetişmesinde çocuklara ulusal ve ahlaki değer ve bilgilerin sunulmasında önemli bir misyonu olduğunu göstermekte ve bir emsal teşkil etmektedir.

KAYNAKÇA

- Ateş, E. K. (2015). “10-11 Yaş Grubu Çocuklardan Oluşan 4. Sınıf Öğrencilerinin Kütüphanede ve İnternetteki Bilgi Arama Davranışları”, Türk Kütüphaneciliği, 29 (3), 571-596.
- Aydoğan, F. (2009). "Tüketici Kitleleri Olarak Çocuklar ve Çocuk Dergileri Uygulaması", Çocuk ve Medya içinde (ed.Selda İçin Akçalı), 2. Baskı, Ankara: Nobel Yayınları.
- Balcı, A. (2003). “Bir Okuma Materyali Olarak Çocuk Dergileri ve “Çocuklara Rehber””, TÜBAR, XIII, Bahar.
- Çıkla, S. (2005). “Tanzimat’tan Günümüze Çocuk Edebiyatı ve Bazı Öneriler” Hece, Sayı: 104-105.
- Çocuk Vakfı (2013). “I. Türkiye Çocuk ve Medya Stratejisi ve Uygulama Planı: 2014-2018”, I. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi, İstanbul: Altan Basım.
- Demiryürek, G. (2012). “TRT Çocuk Dergisi'nin Yapısal Özellikleri Bakımından Değerlendirilmesi”, Kastamonu Eğitim Dergisi, 20 (3), 1017-1034.
- http://trtcocukdersisi.com/?page_id=2, Erişim Tarihi: 12.08.2016.
- <http://www.hurriyet.com.tr/trt-cocuk-kanalina-reklam-alinmayacak-40017769>, Erişim Tarihi: 04.08.2016
- Kolaç, E., Demir, T. ve Karadağ, R. (2012). “Öğretmen Adaylarının Dil Eğitiminde Çocuk Edebiyatı Metinlerinin Kullanımına Yönelik Görüşleri”. Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi, 161, 195-213.
- Konar, E. (2003). “Çocuk Siyaseti ve Gürbüz Türk Çocuğu Dergisi”, Tarih ve Toplum, Sayı: 235, Temmuz 2003.
- Kuş, E. (2012). Nicel – Nitel Araştırma Teknikleri, Ankara: Anı Yayıncılık.
- RTÜK (2013). Türkiye'de Çocukların Medya Kullanımı Alışkanlıkları, 1. Türkiye Çocuk ve Medya Kongresi. İstanbul: Çocuk Vakfı Yayınları.
- Şimşek, H. (2001). XIX. Yüzyıl Çocuk Dergiciliği ve Eğitsel İşlevleri Üzerine”, Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 151, Temmuz, Ağustos, Eylül.
- Tosun, N. (1991). Çocuklara Yönelik Reklamın Etkileri ve Bir Araştırma. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Turan, E. D., Kurt, E., Arslan, N. (2016). “Mini Kumbara Dergisi'nin Popüler Bilim Kaynakları Kapsamında Biçim ve İçerik Bakımından İncelenmesi”, Ana Dili Eğitimi Dergisi, 4 (3), 326-336.
- Ulutaş, N. (2016). “Çocuk Edebiyatı Ürünlerinde Didaktik Yaklaşım ve Amacın Doğru Belirlenmesi”, 1. Uluslararası Balkan Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Kongresi, 4-7 Mayıs.
- Ungan, S., Yiğit, F. (2014). “Geçmişten Günümüze Türkiye'de Süreli Çocuk Yayınları”, Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi, 10, 184-198.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2013). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, 9. Genişletilmiş Baskı. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yiğitbaşı, K. G. (2014). “Türkiye'de Çocuk Dergiciliği: TRT Çocuk Dergisi Örneği”, Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 5, Nisan, 37-56.